

OTSUS

18.10.2024 nr 5-5/2024-051

Koondumisele nr 27/2024 Araxes OÜ / OÜ REGALIA KAUBANDUS ettevõtja osa loa andmine

1. Koondumine

10.07.2024 esitas Araxes OÜ (registrikood 14694153) esindaja Konkurentsiametile koondumise teate, mille kohaselt kavatsesid Araxes OÜ ja OÜ REGALIA KAUBANDUS (registrikood 10494753) sõlmida Regalia alkoholikaupluste müügilepingu (edaspidi leping). Leping sõlmiti 12.10.2024 ning selle kohaselt kavatseb Araxes OÜ omandada OÜ REGALIA KAUBANDUS ettevõtja osa, mis koosneb järgmistes asukohtades tegutsevatest alkoholsete jookide jaemüügile spetsialiseerunud kauplustest (12):

1. Puhangu 71, Tallinn;
2. Pae 68, Tallinn;
3. Lastekodu 11, Tallinn;
4. Tööstuse 73, Tallinn;
5. Sõle 61, Tallinn;
6. Läänemere tee 30, Tallinn;
7. Keemikute 27, Maardu;
8. Kaarli pst 11, Tallinn;
9. Paldiski mnt 51/Mooni 1, Tallinn;
10. Tuulemaa 21, Tallinn;
11. Uus-Maleva 2, Tallinn;
12. Tuleviku 3, Narva.

Tehingu tulemusel omandab Araxes OÜ valitseva mõju OÜ REGALIA KAUBANDUS ettevõtja osa üle konkurentsiseaduse (KonkS) § 2 lg 4 tähenduses ning antud juhul on tegemist koondumisega § 19 lg 1 p 2 sätestatud viisil.

Konkurentsiamet avaldas 11.07.2024 ülalnimetatud koondumise teate saamise kohta teadaande väljaandes Ametlikud Teadaanded. Asjast huvitatud isikud nimetatud koondumise kohta arvamusi ja vastuväiteid ei esitanud.

2. Koondumise osalised

KonkS § 20 p 2 järgi on koondumise osaliseks füüsiline isik või ettevõtja, kes omandab valitseva mõju ühe ettevõtja või tema osa või mitme ettevõtja või nende osade üle.

KonkS § 20 p 4 järgi on koondumise osaliseks ettevõtja, kelle üle või kelle osa üle valitsev mõju omandatakse.

Seega on koondumise osalisteks Araxes OÜ ja OÜ REGALIA KAUBANDUS.

Araxes OÜ on Eestis registreeritud ettevõtja, mille üle omab valitsevat mõju Hovakim Azarumyan (isikukood [...]). Hovakim Azarumyani valitseva mõju alla kuuluvad veel:

- OSAÜHING NALTU, mis tegeleb enda või renditud kinnisvara üürileandmise ja käitusega;
- GLAK OÜ, mis tegeleb lahtise õlle müügiga;
- Arzak OÜ, millel majandustegevus puudub;
- OÜ Alkoprof, mis tegeleb kange alkoholi ja veinide maaletoomise ning hulгимüügiga;
- Osäühing Aleana Kinnisvara, Puškini Arendus OÜ ja Puškini Kodud OÜ, [...].

Araxes OÜ tegeleb valdavalt alkoholsete jookide ja tubakatoodete jaemüügiga spetsialiseeritud kauplustes. Lisaks alkoholsetele jookidele ja tubakatoodetele müüakse kauplustes vähesel määral veel ka toidukaupu ja alkoholivabu jooke. Araxes OÜ omab 38 alkoholikauplusest moodustatud ketti, kus 30 alkoholikauplust asub Tallinnas, kolm Kohtla-Järvel (sh Ahtmes), kaks Narvas, kaks Sillamäel ja üks Maardus. Araxes OÜ opereerib alkoholikaupluseid kaubamärgi Araxes all.

OÜ REGALIA KAUBANDUS tegeleb valdavalt alkoholsete jookide ja tubakatoodete jaemüügiga spetsialiseeritud kauplustes, kasutades Regalia kaubamärki. Lisaks alkoholsetele jookidele ja tubakatoodetele müüakse kauplustes vähesel määral ka toidukaupu ja alkoholivabu jooke. OÜ REGALIA KAUBANDUS omab 12 alkoholikauplusest moodustatud ketti, kus 10 alkoholikauplust asub Tallinnas, üks Maardus ja üks Narvas.

3. Õiguslik hinnang

3.1 Koondumise kontrolli kohaldamine

KonkS § 21 lg 1 kohaselt kontrollitakse koondumist, kui koondumise osaliste eelnenud majandusaasta käibed Eestis kokku ületavad 6 mln eurot ja vähemalt kahe koondumise osalise käibed Eestis ületavad kummalgi 2 mln eurot.

Koondumise osaliste eelmise majandusaasta käive Eestis oli kokku üle 6 mln euro ja koondumise osaliste Eesti käive eraldi ületas nimetatud perioodil 2 mln eurot, mistõttu kuulub koondumine KonkS § 21 lg 1 kohaselt kontrollimisele.

3.2 Kaubaturud

KonkS § 3 lg 1 kohaselt on kaubaturg hinna, kvaliteedi, tehniliste omaduste, realiseerimis- ja kasutustingimuste ning tarbimis- ja muude omaduste poolest ostja seisukohalt omavahel vahetatavate või asendatavate (edaspidi asendatavate) kaupade käibimise ala, mis hõlmab muu hulgas kogu Eesti territooriumi või selle osa.

Majandus- ja kommunikatsiooniministri 17.07.2006 määrus nr 69 „Koondumise teate esitamise juhend“ (edaspidi juhend) § 8 lg 3 p 1 kohaselt on horisontaalselt mõjutatud kaubaturuks selline kaubaturg, kus tegutseb vähemalt kaks koondumise osalist või nendega samasse kontserni kuuluvat ettevõtjat ja koondumine tekitab vähemalt 15%-lise ühise turuosa. Sama paragrahvi lg 3 p 2 kohaselt on vertikaalselt mõjutatud kaubaturuks iga kaubaturg, kus tegutseb üks või mitu koondumise osalist või nendega samasse kontserni kuuluvat ettevõtjat, mis eelneb või järgneb kaubaturule, kus tegutseb mõni teine koondumise osaline või temaga samasse kontserni kuuluv ettevõtja, ning kus mõne osalise individuaalne turuosa või osaliste ühine turuosa on vähemalt 25%, olenemata sellest, kas nad on tegelikult müüja ja ostja suhetes või mitte.

Mõlemad koondumised osalised opereerivad alkohoolsete jookide müügile spetsialiseerunud kauplusi. Kauplustes müüakse lisaks alkoholile ka tubakatooteid ning vähesel määral alkoholivabasid jooke ning toiduaineid. Seega tekib koondumise osaliste äritegevuste vahel horisontaalne kattuvus alkohoolsete jookide, tubakatoote ja alkoholivabade jookide ja toiduainete jaemüügi osas. Kuivõrd alkoholivabad joogid ja toiduained moodustavad omandatava ettevõtja osa müügitulust marginaalse osa ning koondumine ei mõjuta oluliselt konkurentsiolekorda toiduainete ja alkoholivabade jookide jaemüügi valdkonnas, hindab Konkurentsiamet sarnaselt oma varasemale praktikale¹ käesoleva koondumise mõju alkohoolsete jookide ja tubakatoote jaemüügile Eestis.

Eesti Konjunktuuriinstituudi analüüsi² kohaselt moodustas alkohoolsete jookide jaemüügi käive Eestis 2022. aastal ligikaudu 516 mln eurot. Konkurentsiamet nõustub koondumise osaliste seisukohaga, et kuivõrd andmed 2023. aasta jaemüügi mahu kohta Eestis ei ole avalikult kättesaadavad, võib lähtuda 2022. aasta andmetest. Araxes OÜ ja temaga valitseva mõju kaudu seotud ettevõtjate ning OÜ REGALIA KAUBANDUS alkohoolsete jookide 2023. aasta müügitulu³ moodustas alla 10% alkohoolsete jookide 2022. aasta jaemüügi käibest Eestis. Arvestades, et alkohoolsed joogid ja tubakatooted kallinesid Eestis 2023. aastal ligikaudu 7%⁴ ning Araxes OÜ alkohoolsete jookide käive sisaldab ka alkoholivabade jookide käivet, võis koondumise osaliste 2023. aasta turuosa alkohoolsete jookide müügil kujuneda nimetatust väiksemaks. Seega ei ole tegemist horisontaalselt mõjutatud kaubaturuga juhendi § 8 lg 3 p 1 mõistes.

Eesti Konjunktuuriinstituudi analüüsi⁵ kohaselt oli tubakatoote jaemüügi käive Eestis 2022. aastal ligikaudu 306 mln eurot. Konkurentsiamet nõustub koondumise osaliste seisukohaga, et kuivõrd andmed 2023. aasta jaemüügi mahu kohta Eestis ei ole kättesaadavad, võib lähtuda 2022. aasta vastavatest andmetest. Araxes OÜ ja temaga valitseva mõju kaudu seotud ettevõtjate ning OÜ REGALIA KAUBANDUS tubakatoote 2023. aasta müügitulu moodustas alla 5% tubakatoote 2022. aasta jaemüügi käibest Eestis. Arvestades, et alkohoolsed joogid ja tubakatooted kallinesid Eestis 2023. aastal 7%, võis koondumise osaliste 2023. aasta turuosa tubakatoote müügil olla nimetatust väiksem. Seega ei ole tegemist horisontaalselt mõjutatud kaubaturuga juhendi § 8 lg 3 p 1 mõistes.

Araxes OÜ-ga valitseva mõju kaudu seotud OÜ Alkoprof tegeleb alkohoolsete jookide impordi

¹ Konkurentsiameti 25.08.2020 otsus nr 5-5/2020-030 - Araxes OÜ ja ALKOTREND OÜ ettevõtja osa.

² Eesti Konjunktuuriinstituut, Tervise Arengu Instituut „Alkoholi turg, tarbimine ja kahjud Eestis. Aastaraamat 2023“, lk 20, „Alkoholi müük ja tarbimine“.

³ Koondumise teate esitaja ei pea eraldi arvestust alkohoolsete ja alkoholivabade jookide müügitulu kohta ning käesoleva koondumise jaoks ei olnud alkohoolsete jookide müügitulu eraldi arvestamine otstarbekas.

⁴ Statistikaameti andmebaas, tabel IA001: Tarbijahinnaindeksi muutus võrreldes eelmise aastaga; andmed ridadelt aasta ja kaubagrupp.

⁵ Eesti Konjunktuuriinstituut „Tubakatoote turg ja tarbimine Eestis. Aastaraamat 2023“, lk 15, „Müük ja tarbimine“.

ja hulгимüügiga, mistõttu tekib koondumise osaliste äritegevuste vahel ka vertikaalne seos. Alkohoolseid jooke imporditi Eestisse 2023. aastal ligikaudu 229 mln euro ulatuses⁶, millest OÜ Alkoprof osakaal oli marginaalne ning tegemist ei ole vertikaalselt mõjutatud kaubaturuga juhendi § 8 lg 3 p 2 mõistes.

Kuivõrd käesolev koondumine ei mõjuta oluliselt konkurentsiolukorda ühelgi kaubaturul, ei ole kaubaturgude ega nende geograafilise ulatuse täpne piiritlemine antud koondumise puhul vajalik.

4. Hinnang koondumisele

KonkS § 22 lg 3 kohaselt keelab Konkurentsiamet koondumise, kui see oluliselt kahjustab konkurentsi kaubaturul, eelkõige turgu valitseva seisundi tekkimise või tugevnemise kaudu.

KonkS § 13 lg 1 järgi omab turgu valitsevat seisundit ettevõtja või mitu samal kaubaturul tegutsevat ettevõtjat, kelle positsioon võimaldab tal/neil sellel kaubaturul tegutseda arvestataval määral sõltumatult konkurentidest, varustajatest ja ostjatest. Turgu valitseva seisundi olemasolu eeldatakse, kui ettevõtjale või mitmele samal kaubaturul tegutsevale ettevõtjale kuulub kaubaturul vähemalt 40% käibest.

Koondumise osaliste äritegevuste vahel tekib horisontaalne kattuvus alkohoolsete jookide ja tubakatoodete jaemüügi osas. Koondumise osaliste ühine osakaal kummalgi kaubaturul on alla 15% ning tegemist ei ole horisontaalselt ega vertikaalselt mõjutatud kaubaturgudega.

Kõnealuste kaubaturgude puhul ei esine märkimisväärseid turutõkkeid turule sisenemiseks, turul on arvukalt ettevõtjaid ja klientidel on lihtne vahetada müüjat. Koondumise teate kohaselt on koondumise osaliste suurimateks konkurentideks alkohoolsete jookide ja tubakatoodete jaemüügi valdkonnas nii suured jaekaubandusketid (nt Maxima, Selver, Coop, Rimi, Prisma, OG Elektra), alkohoolsete jookide jaemüügile spetsialiseerunud kauplused (nt Feenoks, CityAlko, Liviko Store & More, eDrinks, Kukk ja Konn, Alcostock, FineWine, BestWine, Uba ja Humal) kui ka tänavakioskid ja tanklapoed (nt Circle K, Olerex).

Eelnevat arvestades on Konkurentsiamet seisukohal, et koondumise tulemusena ei muutu kaubaturgude struktuur sellisel viisil, mis kahjustaks oluliselt konkurentsi. Samuti ei tekita ega tugevda koondumine turgu valitsevat seisundit KonkS § 13 lg 1 tähenduses. Seega ei esine koondumise puhul KonkS § 22 lg 3 nimetatud asjaolusid, mis tingiksid koondumise keelamise.

Lähtudes eelnevast ja juhindudes KonkS § 27 lg 1 p 1, otsustab Konkurentsiamet

anda loa Araxes OÜ ja OÜ REGALIA KAUBANDUS ettevõtja osa koondumisele.

Otsuse peale võib esitada vaide Konkurentsiameti peadirektorile haldusmenetluse seaduses sätestatud korras või kaebuse Tallinna Halduskohtule halduskohtumenetluse seadustikus sätestatud korras 30 päeva jooksul, arvates otsuse teatavakstegemisest.

KonkS § 27 lg 6¹ kohaselt peavad koondumise osalised koondumise jõustama kuue kuu jooksul koondumiseks loa andmise otsuse kehtima hakkamisest arvates. Konkurentsiamet võib koondumise osalise põhjendatud taotluse alusel seda tähtaega ühe korra pikendada kuni ühe

⁶ Eesti Konjunktuuriinstituut, „Eesti alkoholiturg, alkoholi tarbimine ja alkoholipoliitika 2023. aastal“, lk 7, Tabel 1.3.

aastani.

(allkirjastatud digitaalselt)

Evelin Pärn-Lee
peadirektor